

pri teh §-ih ni citiran tudi § 496 k. z., ker je potreba varstva tudi glede psovanj podana, in ker se rabi v §-u 496 k. z. splošna beseda »koga«, in ta dopušča uporabo te določbe tudi glede jurističnih oseb.

Da je »delavska zveza G-a« zakonito priznano društvo, o tem se tekom celega postopanja ni pojavil nikak dvom. Torej je pa bila »zveza« upravičena, proti sebi naperjeno psovko preganjati kakor prestopok po §-u 496 k. z. *Dr. M. D.*

Izpred državnega sodišča.

Župničkim provizorima, koji su samostalno vršili dušobrižničku službu, pripada mirovina samostalnog dušobrižnika, a ne pomoćnog svećenika.

C. kr. carevinski sud, nakon javne rasprave, obdržane dne 14. januara 1910 presudio je vrhu tužbe, koju je umirovljeni dušobrižnik u Dubašnici u Istri, Pavao Milovčić podnio dne 13. septembra preko dvorskog i sudbenog odvjetnika dr. Stanislava Lapajne, proti c. kr. ministarstvu za bogoštovje i nastavu radi isplate mirovinskog zaostatka za vrijeme od 23. decembra 1895 (odnosno 1. januara 1896) do 1. februara 1908 u ukupnom iznosu od 3850 K sa 5% zateznih kamata za vrijeme od 3 godine, računajući od dana tužbe u natrag, te radi naknade sudbenih troškova, čuvši gosp. Stanislava Lapajne, dvorskog i sudbenog odvjetnika u Beču, kao zastupnika tužitelja, te gosp. dr. Franja Skaberné, c. kr. ministarskog podtajnika, kao zastupnika c. kr. ministarstva za bogoštovje i nastavu, kako slijedi:

Utruženo c. kr. ministarstvo za bogoštovje i nastavu ima da isplati tužitelju Pavlu Milovčiću u ime mirovinskih zaostatata za razmak vremena od 1. januara 1896 do 1. januara 1908 iznos od 3833 kruna 33 fil., t. j. tri tisuće osam sto tridesettri kruna i 33 filira sa 5% kamata od iznosa od 3583 K 33 fil. počamši od 20. septembra 1906 a od mjesečnih obroka povišene mirovine po 16 K 67 h, dospjelih od 1. oktobra 1906 do konca decembra 1907 uračunavši ih postepeno, te parničke troškove ustanovljene

sa 412 kruna 80 filira i to u roku od 14 dana pod prijetnjom ovrhe.

Razlozi.

Tužitelj Pavao Milovčić, imenovan dne 4. augusta 1870 župničkim kooperatorom u Dubašnici, bijaše, nakon što je župnik Nikola Ilijić 16. augusta 1887 umro, određen od biskupskog ordinarijata u Krku kao župe upravitelj župe Dubašnice, te je obnašao tu službu sve dok se nije župničko mjesto popunilo po Mihovilu Pužini, u maju odnosno junu 1895. Sa dekretom biskupskog ordinarijata u Krku od 4. maja 1895 bio je imenovan Pavao Milovčić župe upraviteljem u Puntu, te je nastupio tu službu 26. juna 1895.

Usljed boležljivosti bio je isprva 23. decembra 1895 postavljen na vlastitu molbu, za vrijeme od jedne godine, u privremeno, a potom na 23. decembra 1896 u trajno stanje mira.

Njegova kvijescentna te poslje njegova mirovinska beriva bijahu mu po §-u 6 tada u kreposti stojećeg privremenog zakona o kongruu od 19. aprila 1885 D. Z. L. br. 47 te schematu II, b) odmjereni kao pomoćnom svećeniku sa vremenom službovanja od preko 20 do 30 godina sa 275 forinti, te doznačena mu od 23. decembra 1895, odnosno 1896.

Pošto je stupio u krepost (1. oktobra 1898) definitivni zakon o kongruu od 19. septembra 1898 D. Z. L. br. 176, bijaše tužitelju uslijed njegove molbe, podnešene u godini 1901, udovoljena sa ministarskom odlukom od 23. aprila 1903, počamši od 1. maja 1903, iznimno povišena mirovina godišnjih 700 K, a na ponovnu njegovu molbu, podnešenu u oktobru 1904 povisila mu se mirovina putem milosti sa ministarskom odlukom od 31. oktobra 1904 na 800 kruna, počamši od 1. novembra 1904.

Na molbu, podnešenu od tužitelja 15. oktobra 1907 za izvanredno povišenje njegove mirovine u smislu §-a 4 zakona od 24. februara 1907, D. Z. L. br. 56 bijaše mu sa ministarskom odlukom od 8. januara 1908 iznimno povišena mirovina na godišnjih 1000 K, počamši od 1. januara 1908, a to pošto mu je molba od jula 1906 za dopitanje mirovine kao samostalnom dušobrižniku, nakon preduzetih izvida, sa ministarskom odlukom od 16. aprila 1907, br. 11.841 bila odbivena.

Pošto sada tužitelj, počamši od 1. januara 1908 prima mirovinu od 1000 K, to jest u onoj visini, koja bi prema schematu II k zakonu od 19. septembra 1898 D. Z. L. br. 176 odgovarala mirovini samostalnog dušobrižnika sa kongruom od 600 forinti kod službovanja od preko 20 do 30 godina, to tužitelj zahtjeva predležecom tužbom razliku između onih iznosa, koje je on zbilja primio, te iznosa na koje je imao pravo, ako se uzme u obzir njegova samostalna dušobrižnička služba, i to prema pojedinim vremenskim razmacima, u iznosu koga je on ukupno uračunao sa 3850 K (a u enuncijaciji presude ispravljenog na 3833 K 33 h) sa 5% zateznih kamata za vrijeme od tri godine, računajući od dana tužbe u natrag te naknadu parničkih troškova.

Sud morao je priznati tu tražnju kao opravdanu te je istoj sa ograničenjem, koje će se kasnije spomenuti, i udovoljio.

Jer riješenje predležecog slučaja ovisi o tome, da li se tužitelj za vrijeme, kad je u decembru 1895 bio postavljen u privremeno a potom u decembru 1896 u trajno stanje mira, imao smatrati po tada u kreposti stojećem zakonu od 23. marča 1885, D. Z. L. br. 47, § 6 i schematu II kao što i po § u 17, stavka 2 naredbe provedenja od 2. jula 1885, D. Z. L. br. 99 te po zakonu od 19. septembra 1898 D. Z. L. br. 176, § 13 i schematu II, zakonu koji je stupio u krepost 1. oktobra 1898, kao što i po §-u 16, stavka 3 naredbe provedenja od 16. novembra 1898 D. Z. L. br. 205 kao samostalni dušobrižnik te da li se imalo postupati s njime kao takvim a ne kao pomoćnim svećenikom, ili pak ne.

U prvom slučaju je zahtjev opravdan, dok u potonjem nije.

Tužitelj Pavao Milovčić, nakon što je skoro osam godina (od 17. augusta 1887 do maja odnosno junija 1895) upravljao župom u Dubašnici, bijaše imenovan od biskupskog ordinarijata u Krku 4. maja 1895 župe upraviteljem u Puntu, te je nastupio tu službu 26. juna 1895.

U tom svojstvu stupio je isti pol godine kasnije (23. decembra 1895) isprva u privremeno a godinu kasnije u trajno stanje mira.

Po §-u 1, stavka 2 zakona od 19. aprila 1885 D. Z. L. br. 47 imaju se razumjevati pod izrazom samostalni dušobrižnici svi oni duhovnici, koji na temelju kanonskog opredjeljenja sa strane diocezanskog biskupa imaju pravo i dužnost da u stanovitoj crkvenoj obćini vrše dušobrižništvo, ili su inače od diocezanskog

biskupa ovlaštene da vrše samostalno dušobrižničku službu, kao mjestni kapelani, župnički vikari itd. Pod izrazom pomoćnih svećenika treba razumjevati one duhovnike, koji su dodijeljeni od diocezanskog biskupa samostalnim dušobrižnicima, da ih potpomagaju u vršenju dušobrižničke službe.

§ 5 zakona sadržaje jošte specijalnih ustanova o berivima ispražnjenih mjesta, a § 1, stavka 2 naredbe o provedbi od 2. jula 1885 D. Z. L. br. 99 ustanovljuje, da treba smatrati kao samostalne dušobrižnike samo one kuratne duhovnike, koji su namješteni kod župe, osnovane državnim odobrenjem, sa vlastitom jurisdikcijom.

I druga stavka §-a 1 zakona od 19. septembra 1898 D. Z. L. br. 176 sadržaje u pogledu samostalnih dušobrižnika doslovno istoglasecu ustanovu, kao i druga stavka §-a 1 zakona od 19. aprila 1885, D. Z. L. br. 47, sa konačnom izrekom »u koliko je u jednom ili drugom slučaju stanovita župa priznata sa strane države kao samostalna«, te § 10 tog zakona uređuje takodjer beriva provizora ispražnjenih mjesta.

Niti § 6 te ovamo pripadajući schema II zakona od 19. aprila 1885 D. Z. L. br. 47, a niti § 13 te ovamo pripadajući schema II zakona od 19. septembra 1898 D. Z. L. br. 176 zahtjevaju, kod svećenika, koji su bez svoje krivnje postali nesposobni za službu, za odmjerenje mirovine kao samostalnog dušobrižnika, da je isti, svećenik držao samostalnu župu definitivno; lih odatle, da tužitelj samostalnim župama Dubašnica i Punat nije upravljao definitivno, nego samo kao upravitelj privremeno, ne može se svadjeti, da je bio samo pomoćni svećenik te u pomenutim zakonima v kongruui nema uporišta za nazor, da provizore ispražnjenih mjesta bez obzira, na koji način im biva od diocezanskog biskupa podijeljeno ovlaštenje za dušobrižništvo, valja smatrati uvijek kao pomoćne svećenike. Činjenica, da tužitelj i kao upravitelj župe Dubašnica i kao one u Puntu nije podnašao fasiju nego interkalarne račune, te da nije primao kongruu samostalnog dušobrižnika, nego samo plaću provizora (po §-u 5 zakona od 19. aprila 1885 D. Z. L. br. 47), takodjer je bez važnosti, jer zakon o kongruui za priznanje mirovine samostalnog dušobrižnika (u §-u 6 zakona od 19. septembra 1898 D. Z. L. br. 176 te u pripadajućem schematu II) podnipošto ne zahtjeva, da je deficijent imao primati kongruu

samostalnog dušobrižnika, nego samo, da je samostalan dušobrižnik bio.

U tom posljednjem pogledu predleži ali u pogledu tužitelja Pavla Milovčića slijedeće.

Glásom potvrde biskupskog ordinarijata u Krku od 15. januara 1907, br. 120, bijaše, nakon što je 16. augusta 1887 župnik Don Nikola Ilijić umro, tadanjem kooperatoru u Dubašnici Pavlu Milovčiću povjereno ustmeno od tadanjeg, sada pokojnog diocezanskog biskupa Fr. A. Feretića dušobrižništvo u Dubašnici sa svim ovlaštenjima samostalnog dušobrižnika ili župnika, bez da je dobio pismeni dekret imenovanja. Isti je imao u osobi Franje Žica, Tome Božovića, Antona Ragusina i Ivana Trinajstića pomoćne svećenike te je bio isključivo od dekana i od diocezanskog biskupa ovisan.

Kao samostalni dušobrižnik upravljao je župom Dubašnicom do 9. juna 1895, prema tome i nakon smrti biskupa Feretića te i pod biskupskom vlasti sada već takodjer pokojnog Andrije M. Sterka.

Obzirom na to ne može se dakle nikako dvojiti da je tužitelj za vrijeme uprave župe Dubašnica, koja je uprava trajala skoro osam godina, bio u smislu §-a 1, stavka 2 privremenog zakona o kongruu od 19. aprila 1885 D. Z. L. br. 47 te druge stavke §-a 1 definitivnog zakona o kongruu od 19. septembra 1898 Z. D. L. br. 176 samostalni dušobrižnik.

To posljednje svojstvo nije ni tada izgubio, kad je bio imenovan župe upraviteljem u Puntu.

Jer biskupski dekret imenovanja od 4. maja 1895 br. 544 glasi, da je Pavao Milovčić, župe upravitelj u Dubašnici uslijed imenovanja Don Mihovila Pužine dubašničkim župnikom, bio imenovan župe upraviteljem u Puntu, u koju mu se svrhu podijeljuje sva običajna ovlaštenja e da može sa uspjehom obavljati svoju svetu službu.

Poimence pak potvrđuje se još u noti biskupskog ordinarijata u Krku od 28. augusta br. 1640 na namjestništvo u Trstu, da je Pavao Milovčić upravljao župom u Puntu od 26. juna 1895 do 23. decembra 1895, u kojem je svojstvu dobio 24. decembra privremeno, a tačno godinu dana kasnije konačno umirovljenje, da je naravno kao župnički upravitelj obavljao dušobrižničku

službu samostalno, ovisan jedino o dekanu u Krku te o podpisanom biskupu, te podpomagan od jednog kapelana.

Prema tome bio je tužitelj i u svom svojstvu kao upravitelj župe u Puntu samostalan dušobrižnik (u smislu zakona o kongruui od 19. aprila 1885 D. Z. L. br. 47, § 1, stavka 2 te § 1, stavka 2 naredbe provedenja od 2. jula 1885, D. Z. L. br. 99) te se imao kao takav smatrati kod njegovog privremenog i slijedećeg trajnog umirovljenja.

U tom svojstvu pripadala mu je po schematu II a) k §u- 6 zakona od 19. aprila 1885 mirovina od godišnjih 400 for. a od 1. oktobra 1908 po schematu II a) k §-u 13 zakona od 19. septembra 1898 D. Z. L. br. 176, od godišnjih 500 for.

Pošto je istome tek sa ministarskom odlukom od 8. januara 1908, br. 53.584 udovoljena bila počamši od 1. januara 1908 povišena mirovina od 1000 K, to on ima opravdan zahtjev da mu se izda za vrijeme od 1. januara 1896 do 1. januara 1908, dakle za vrijeme od 12 godina, razlika izmedju mirovine samostalnog dušobrižnika te mirovine pomoćnog svećenika.

Ta razlika iznaša:

a) za vrijeme od 1. januara 1896 do 1. oktobra 1898, kojim je danom stupio u krepost zakon od 19. septembra 1898 (400 for. prama 275 for.)	687 K 50 fil.
b) za vrijeme od 1. oktobra 1898 do 1. maja 1903 (kojim mu se danom povisila penzija na 700 K, 1000 K prama 500 K.)	2062 „ 50 „
c) za vrijeme od 1. maja 1903 do 1. novembra 1904 (dan kad se povisila penzija na 800 krana, prama 700 K.)	450 „ — „
i d) za vrijeme od 1. nov. 1904 do 1. januara 1908 (1000 K prama 800 K.)	633 „ 33 „
ukupno	3833 K 33 fil.

koji je iznos tužitelju priznat bio.

Razlika izmedju tog iznosa te iznosa od 3850 K, što no se u tužbi zahtjeva, temelji se na tom, da je tužitelj računao razliku pod d) do 1. februara 1908, dočim mu je mirovina 1000 krana, — povišena istom 8. januara 1908 — bila doznačena već od 1. januara 1908 dalje, što sačinjava, računajući razliku koja bi od 200 K odpadala na jedan mjesec, iznos od 16 K 67 h.

5 % kamate zatražile su se od svekolikog utuženog iznosa od 3850 K za tri godine računajući od dana dostave tužbe u natrag, to jest od 20. septembra 1906, pošto je dostava tužbe na ministarstvo uslijedila 20. septembra 1909.

Na od utuženog, odnosno prisudjenog iznosa bijaše dospio na 20. septembra 1906 samo iznos od 3583 K 33 fil. te se dakle moglo prisuditi kamate za vrijeme od tri godine, računajući od dostave tužbe u natrag, samo od tog iznosa.

Za vrijeme od 1. oktobra 1906 do konca decembra 1907 (15 mjeseci sa ukupno 250 K) uslijedilo je naprotiv priznanje kamata od dana dospelosti pojedinih mjesečnih obroka mirovinske razlike, iznašajućih svaki 16 K 76 fil.

Pošto je tužitelj gotovo potpunoma pobjedio, imali su mu se na temelju §-a 34 zakona 18. aprila 1869 D. Z. L. br. 44 i §-a 41 G. v P. priznati takodjer i parnički troškovi (Beč, dne 14. januara 1910).

Dr. Stanko Lapajne.

Književna poročila.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku. VI. zvezek. Predpisi o nespornih pravnih stvareh. Uredil dr. Edvard Volčič, c. kr. dež. sod. svetnik v Rudolfovem. — V Ljubljani 1910. Izdalo in založilo društvo »Pravnik«. Natisnil A. Slatnar v Kamniku.

S to sedaj izišlo knjigo smo storili lep korak naprej. Domačemu pravniku že dobro dene, da ima konečno v rokah zakone v jeziku, v katerem jih sleherni dan upotreblja, v katerem se jih pa nikdar učil ni. Ta zbirka, obsegajoča — da se na kratko izrazimo — notarski red, zapuščinski patent in predpise o sodnih depozitih, pa je vrhu tega tako urejena ter opremljena z odločbami vrhovnega, odnosno upravnega sodišča, da je popoln pripomoček za vsakdanjo rabo praktika in da se vseskozi lahko meri z dotično nemško izdajo v Manz'ovi zbirki. Tudi vnanja oblika je odlična in tisek je, če nas oko ne moti, celo lepši in prikupljivejši, nego je bil v nekaterih prejšnjih zvezkih te zbirke.

Zvezek sestojta pravzaprav iz treh samostojnih oddelkov, ki so vsak zase paginirani (162 strani, odnosno 359 in 119) in imajo vsak svoj predgovor urednika drja. Volčiča. Lahko se tudi vsak posebej kupi. Končno je imel tudi g. urednik pri vsakem oddelku (zvezku) svoje sodelavce. Pri I. (notarski red in drugi tozadevni zakoni itd. z odločbami) sta mu pomagala